

Prof. zw. dr hab. Teresa Matthews-Brzozowska
Katedra i Klinika Ortopedii Szczękowej i Ortodoncji
Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Ocena
rozprawy na stopień doktora nauk medycznych
lek. dent. Tomasza Ogińskiego
asystenta Katedry i Zakładu Ortopedii Szczękowej i Ortodoncji
Tytuł rozprawy: „Siła wiązania zamka ortodontycznego ze szkliwem bydlęcym
w zależności od zastosowanego zamka, systemu wiążącego oraz kleju
ortodontycznego”.

Przesłana mi do recenzji praca, lekarza dentysty Tomasza Ogińskiego pt. „Siła wiązania zamka ortodontycznego ze szkliwem bydlęcym w zależności od zastosowanego zamka ortodontycznego, systemu wiążącego oraz kleju ortodontycznego”, na stopień doktora nauk medycznych ma typowy układ redakcyjny. Praca doktorska w swojej treści liczy 116 strony wydruku komputerowego z 23 tabelami i 17 rycinami. Piśmiennictwo obejmuje 305 pozycji z czego z ostatnich pięciu lat 2 pozycje, co podkreśla, że zainteresowanie się tematem sił wiązania elementów aparatu stałego jest uzasadnione. W tym miejscu chciałabym nadmienić, że w pozycji 239. Rosvall i wsp., brakuje informacji z jakiego czasopisma pochodzi praca - Am J Orthod Dentofacial Orthop. 2009 Mar;135(3):276.e1-12; discussion 276-7. doi: 10.1016/j.ajodo.2008.09.020.

Zatem wybór tematu rozprawy doktorskiej, przez Promotora i Doktoranta jest dla ortodontów niezwykle ważny, na co zwraca uwagę w jednostronnicowym rozdziale WSTĘP także Doktorant, w którym opisuje poważny problem terapii aparatami stałymi, jakim jest awaryjność. Klejone elementy aparatów stałych odklejają się czasami przy zbyt małej sile wiązania, węzłach urazowych i innych czynnikach jatrogennych mających wpływ na ich utrzymanie. Zbyt duże siły wiązania też mają swoje konsekwencje. Zmieniające się wartości profilometryczne podstaw zamków ortodontycznych jak i częste modyfikowanie składowych klejów ortodontycznych poprzez wprowadzanie przez firmy ortodontyczne na rynek coraz nowszy asortyment, rozwija zakres laboratoryjnych badań producentów, ale to także celowość prowadzonych

badan̄ doświadczalno-klinicznych wykonywanych w uniwersyteckich, ortodontycznych jednostkach naukowo-badawczych.

Rozdział 2 – PRZEGLĄD PIŚMIENNICTWA został podzielony na trzynaście części aby omówić wiele grup zagadnień. Pierwsza część dotyczyła rozwoju koncepcji i udoskonalania strony technicznej aparatu edgewise; drugą część obejmującą podrozdziały 2.3, 2.4 podzielono na 5 podpodrozdziałów tematycznie związanych z zagadnieniami adhezji, techniki klejenia elementów aparatu stałego, w tym adhezji zamka ortodontycznego do powierzchni szkliwa zęba; w trzeciej części omówiono rodzaje zamków ortodontycznych: metalowe, estetyczne, plastikowe i ceramiczne. Lekarz dentyista Tomasz Ogiński w tym rozdziale szczegółowo wyjaśnił większość zagadnień związanych z mocowaniem elementów aparatów stałych.

CEL PRACY został jasno i trafnie sformułowany odpowiednio do tematu rozprawy doktorskiej.

Głównym celem była ocena siły wiązania stalowych i ceramicznych zamków ortodontycznych ze szkliwem bydlęcym za pomocą różnych konfiguracji materiałów adhezyjnych i ich przydatności w codziennej praktyce ortodontycznej. Cztery cele szczególwe dotyczyły: klinicznej oceny skuteczności siły wiązania, czynników wpływających na siły wiązania, ilość kleju pozostałego na szkliwie po oderwaniu zamka, ustaleniu zależności pomiędzy wartością siły wiązania a ilością kleju pozostałego na szkliwie; przy realizacji celów w całości przeprowadzonych w warunkach doświadczalnych.

Rozdział MATERIAŁY I METODYKA został podzielony na: materiał, metodyka badan̄ i analiza statystyczna. Materiał badany, w tej pracy, stanowiły trzy rodzaje zamków ortodontycznych, klejone dwoma rodzajami klejów ortodontycznych, do 180 bydlęcych dolnych zębów siecznych, poprzedzone w 120 zębach wytrawieniem, w tym po połowie (po 60 zębów) po aplikacji jednego z dwóch systemów wiązających. W dalszej części tego rozdziału Doktorant przedstawił szczegółowo 9 schematów postępowania w grupach utworzonych do badan̄. Następnie omówił sposób oceny siły wiązania zamków ortodontycznych ze szkliwem bydlęcym, a po badaniu wytrzymałościowym ocenił ilość kleju pozostałego na szkliwie wykorzystując

wskaźnik Adhesive Remnant Index – ARI w skali 6 punktowej od ponad 75% pozostałego kleju - do powierzchni bez kleju.

Do analizy statystycznej wykorzystano kilka testów dzięki czemu lekarz dentysta Tomasz Ogiński mógł przedstawić wyniki swoich badań.

Rozdziałowi WYNIKI badań Doktorant poświęcił 22 strony zestawiając otrzymane wyniki w 20 tabelach. Chciałabym zwrócić uwagę, że wszystkie tytuły tabel powinny być nad tabelą, zatem zatytułowanie tabeli 8, 10, 11, 14 należałoby skorygować. Nie zmienia to faktu, że najkorzystniejsze wyniki uzyskano w przypadku jednorodnego systemu Transbond XT w grupie 9 dla zamka polikrystalicznego Clarity. Niestety kolejnym stwierdzeniem jest fakt, że w przeważającej liczbie zębów pozostały znaczne ilości kleju na powierzchni szkliwa, co tylko upewnia, że po demontażu aparatu stałego powinno się starannie i dokładnie oczyścić i wypolerować powierzchnię szkliwa.

Rozdział DYSKUSJA - 19 stron prowadzony jest ze swobodą i dobrym rozeznanie w temacie. Zwraca uwagę zdolność do umotywowanego wytłumaczenia uzyskanych wyników z podkreśleniem zagadnień istotnych i poprawną próbą porównania ich z wynikami innych badaczy. Cenne jest też, że Doktorant zdaje sobie sprawę z faktu, że wyniki własne i wielu autorów są niejednoznaczne w tym temacie. Ponadto należy wziąć także pod uwagę, że eksperyment został przeprowadzony na zębach bydłowych, a zęby ludzkie w zależności czy są młodzieńcze, młodych dorosłych czy osób dojrzałych wiekiem będą dodatkowym czynnikiem modyfikującym całość badania. Słusznie Doktorant podkreśla, że przygotowanie szkliwa do zamocowania zamka ortodontycznego nie jest bez znaczenia, co wynika z cytowanego przez Niego piśmiennictwa, a także często modyfikowane składniki klejów ortodontycznych. Stąd badania naukowe często nie nadążają za dynamicznie rozwijającym się rynkiem produktów ortodontycznych. Pozostaje zatem istotne zadanie kontynuowania badań.

W rozdziale WNIOSKI zawarto 4 stwierdzenia wynikające z przeprowadzonych badań a odpowiadające na postawione cele. Zdecydowanie dla praktyki klinicznej ważny jest wniosek 1 – cyt...Wszystkie oceniane kombinacje primera, kleju ortodontycznego i zamka

ortodontycznego spełniają współczesne wymagania stawiane skuteczny i jednocześnie bezpiecznym dla szkliwa systemom adhezyjnym...koniec cytatu. Zastanawiam się czy jednak nazwy tych produktów badanych nie powinny być podane, bo to są wybrane systemy, kleje i zamki z bardzo bogatej oferty kierowanej do lekarzy ortodontów. Może można przyjąć daleko idące uogólnienie. Trzy pozostałe wnioski są rozwinięciem i potwierdzeniem dla pierwszego wniosku w oparciu o uzyskane wyniki.

Piśmiennictwo jest dobrane dobrze, chociaż z niektórych pozycji podręcznikowych można by zrezygnować bez szkody dla pracy tym bardziej, że Doktorant rzadko odwołuje się do nich pojedynczo raczej w połączeniu z innymi oryginalnymi publikacjami. Swoją uwagę do poz. 239 zamieściłam wcześniej.

STRESZCZENIE rozprawy jest dość zwięzłe i zawiera najważniejsze elementy pracy, jednak zakończenie powinno być wyraźnie nazwanena podstawie przeprowadzonych badań oraz ich analizy wyciągnięto/wysnuto 4 wnioski..... a nie ustalono, że... .

Podsumowując, pracę lekarza dentysty Tomasza Ogińskiego oceniam wysoko i uważam, że rozprawa ta wnosi określone wartości poznawcze, a także pośrednio i praktyczne dla lekarzy ortodontów a moje sugestie w żadnym przypadku nie umniejszają jej wartości.

Rozprawa w pełni spełnia wymogi stawiane w przewodzie doktorskim pracom na stopień doktora nauk medycznych.

Mam więc zaszczyt przedstawić Wysokiej Radzie wniosek o dopuszczenie lekarza dentystę Tomasza Ogińskiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. Teresa Matthews-Brzozowska

Kierownik Katedry i Kliniki
Ortopedii Szczękowej i Ortodontji
Prof. dr hab. Teresa Matthews-Brzozowska